

Onze vraag:

In het **onderwijs** wordt een **integraal taalbeleid** ondersteund en gestimuleerd. Hierbij is aandacht voor het inbrengen van NT2-expertise in taalhandboeken en voor begeleiding voor scholen in het positief omgaan met meertaligheid in de klas- en schoolcontext.

Waarom deze vraag?

Onderzoeken tonen aan dat de beheersing van de onderwijstaal cruciaal is voor de slaagkansen van leerlingen. Het ‘taalbadmodel’ dat nu overheerst, werkt vaak niet. Zeker in scholen met veel leerlingen die een andere thuistaal spreken.

	CD&V antwoordde ons: CD&V is voorstander van een talenbeleid. Dit talenbeleid wordt op school gevoerd. De taalheterogeniteit in de samenleving laat zich uiteraard in de klas voelen. Niet elke leerling vangt het schooljaar met dezelfde competenties in dezelfde taal aan. Het klassieke verhaal, waarin moedertaal en instructietaal grotendeels dezelfde zijn, is in vele scholen al lang geen realiteit meer. Het wordt dus een opdracht van elke leraar en elk schoolteam om het taalkapitaal van de kinderen en jongeren te valoriseren en op een constructieve manier in de klas aan te wenden. Daarom vragen we van alle scholen een doorgedreven investering in een talenbeleid op maat van de school en de leerlingenpopulatie waarbij het doel is de kennis het Nederlands te versterken. Hoe schoolbesturen en scholen hun talenbeleid vorm geven maakt deel uit van hun pedagogisch project dat ze vanuit hun autonomie en vanuit hun pedagogische vrijheid zelf ontwikkelen. Of, in welke mate en hoe ze daartoe handboeken gebruiken, is aan hen te beoordelen. Wanneer scholen dit in het kader van hun talenbeleid noodzakelijk achten, kan er in taalhandboeken NT2-expertise ingebracht worden. We gaan ervan uit dat scholen – binnen hun autonomie en binnen hun eigen talenbeleid – positief omgaan met meertaligheid in de klas- en de schoolcontext. <i>In het partijprogramma van CD&V (onderwijsluik, regel 472) staat:</i> De taaldrempel op school verlagen en een goede kennis van het Nederlands verwezenlijken bij alle kinderen. Leerlingen van wie het Nederlands niet de gebruikelijke taal is, krijgen een aanvullend taalaanbod. Ouders met een andere thuistaal moedigen we aan om Nederlands te leren. <i>Conclusie: naar onze mening gaat wat CD&V voorstelt voorbij aan onze vraag om positief om te gaan met meertaligheid en breder te kijken dan enkel het leren van Nederlands.</i>
---	--



Sp.a antwoordde ons:

Akkoord. Handboeken taal moeten gescreend worden op de noden van anderstalige leerlingen. sp.a wil verder dat de moedertaal van anderstaligen op een positieve manier op school aan bod komt, zonder het leren van Nederlands in de weg te staan. Het is een én-én verhaal: men spreekt Nederlands zodat iedereen elkaar kan verstaan, maar in de klas of in de naschoolse opvang kunnen andere talen wel aan bod komen. Hoe vroeger men met deze meertaligheid begint, hoe beter (bv. leren tellen of het zingen van liedjes in zowel het Nederlands als in de andere talen in de klas aanwezig). Dat is voor alle kinderen in de klas een verrijking. Onze minister Pascal Smet heeft hiervoor reeds verschillende proefprojecten geïnitieerd. Als de kiezer ons dit toelaat, dan willen we de succesvolle proefprojecten na de verkiezingen naar gans Vlaanderen uitbreiden.

In het partijprogramma (luik diversiteit, regel 1091) van sp.a staat:

sp.a wil dat de moedertaal van anderstaligen op een positieve manier op school, in de buitenschoolse opvang of bij jeugdwerk aan bod komt, zonder het leren van Nederlands in de weg te staan. Hoe vroeger men hiermee begint, hoe beter (bv. leren tellen of het zingen van liedjes in zowel het Nederlands als in de andere talen in de klas aanwezig). Dat is voor alle kinderen in de klas, in de opvang of op het speelplein een verrijking.

Conclusie: dit komt overeen met wat we vragen maar blijft vaag als het aankomt op concretiseren.



N-VA antwoordde ons:

Akkoord. De leerlingenpopulatie wordt alsmaar diverser. In de stad Antwerpen spreekt gemiddeld 46% van de leerlingen uit het basisonderwijs thuis geen Nederlands. In Vilvoorde ligt dit cijfer zelfs op 52%. Ook Gent (37%), Mechelen (33%) en Genk (27%) scoren hoog. De recente lokale inburgerings- en integratiemonitor leert ons bovendien dat 32% van de kinderen tot 5 jaar in Vlaanderen van vreemde herkomst zijn. In sommige steden en gemeenten, zoals Genk (72%) en Vilvoorde en Antwerpen (elk 68%), is inmiddels de meerderheid van de kinderen tot 5 jaar van vreemde herkomst.

Die superdiversiteit stelt ook ons onderwijs voor grote uitdagingen, niet in het minst op talig vlak. Daarom pleiten ook wij ervoor dat elke school een integraal taalbeleid ontwikkelt om de leerlingen zo snel mogelijk Nederlands te laten leren en hun ouders daarin te betrekken zonder echter de koers te varen van meertalig- of

thuis taalonderwijs.

Dat is gezien het aantal verschillende thuis talen in de praktijk trouwens ook onmogelijk. De overheid heeft als taak dit te faciliteren en te ondersteunen, door te voorzien in een kader, door instrumenten aan te bieden aan de scholen die ze in alle pedagogische vrijheid kunnen inzetten en door scholen met een (taal)diverse leerlingenpopulatie ook voldoende te omkaderen, zodat ze klassen kunnen verkleinen of in extra begeleiding kunnen voorzien.

Via dat taalbeleid willen we ervoor zorgen dat elke leerling in de eerste plaats een uitstekende kennis van het Nederlands heeft. Per slot van rekening is dat in de meeste gevallen de taal waarin onze kinderen en jongeren later maatschappelijk zullen functioneren. Wie Nederlands spreekt, begrijpt en leest, kan zich informeren, heeft meer kansen op tewerkstelling, heeft toegang tot vorming, ondervindt minder drempels bij dienstverlening, heeft toegang tot netwerken, kan deelnemen aan publiek debat, aan het democratisch proces. Het is bovendien een belangrijke verbindende factor. Want welke taal men thuis ook spreekt, en hoeveel nationaliteiten ook samenzitten in een klas: Nederlands spreken doet verschillen vergeten.

Dat betekent niet dat we verwachten dat kinderen aan de schoolpoort hun taal en cultuur moeten achterlaten. Dat de verwerving van het Nederlands prioriteit nummer één is, en dat de onderwijstaal het Nederlands is, hoeft niet te impliceren dat men zich negatief opstelt ten opzichte van de thuis taal van een anderstalige leerling. Er zijn tal van praktijkvoorbeelden die aantonen dat de twee perfect te verzoenen zijn. Laat kinderen maar gerust een lied of gedicht in hun moedertaal voorstellen aan hun klasgenootjes. Taalrijkdom is belangrijk. Wie twee, drie, vier,... talen spreekt, heeft in onze globaliserende wereld onmiskenbaar een troef. Waar we echter over moeten waken is dat meer-taligheid finaal zou leiden tot zero-taligheid. Daar is niemand bij gebaat.

In het partijprogramma van N-VA lezen we hierover niets. In de goedgekeurde congres teksten van 31 januari 2014 en 1 en 2 februari 2014 van N-VA staat op p. 43:

Met taalscreenings, taalbadklassen en sensibiliseringsacties voor de ouders garanderen we een voldoende kennis van het Nederlands.

Conclusie: N-VA sluit zich niet aan bij de visie van het Minderhedenforum voor wat betreft positief omgaan met meertaligheid. De voorstellen van de partij om het Nederlands te versterken gaan ons inziens voorbij aan de kritieken die taalexperten hierop geven.



Open VLD antwoordde ons:

Dit voorstel kunnen we steunen: Open Vld wenst een sterke meertaligheid van leerlingen, te beginnen vanaf het kleuteronderwijs. Meertaligheid is geen bedreiging voor de kennis van het Nederlands, die nooit ter discussie wordt gesteld en die – integendeel – moet versterkt worden omdat het de onderwijstaal is en omdat het de integratie bevordert.

In het partijprogramma (luik onderwijs, p. 22) van Open VLD staat:

Taalonderricht moet een hoofdaccent blijven doorheen het basis- en het secundair onderwijs. Geen enkel kind mag de basisschool verlaten zonder Nederlands te kunnen lezen en schrijven. De kennis van minimum twee moderne vreemde talen moet extra gestimuleerd worden. We starten daarom veel vroeger met vreemde talenonderwijs. Het gebruik van vreemde talen moet sterker in de verschillende vakken geïntegreerd worden. Daartoe moeten leerkrachten zelf ook meer ondersteund worden in de uitbreiding van hun talenkennis.

En in de goedgekeurde Toekomstverklaring van 22-24 november 2013 van Open VLD staat er op p. 7:

Meertaligheid is een troef en staat niet haaks op een goede kennis van het Nederlands. Niemand mag de school verlaten zonder basiskennis.

Conclusie: Open VLD staat open voor meertaligheid maar blijft heel vaag.



PVDA antwoordde ons:

PVDA + stelt vast dat met het inburgeringsbeleid (volgens het Vlaamse decreet en in het lokale gemeentelijke beleid) een bijzonder grote focus wordt gelegd op de kennis van het Nederlands. Het beheersen van de taal dreigt hiermee een uitsluitingsmechanisme te worden in de mate dat het een voorwaarde wordt voor toetreding tot de arbeidsmarkt, voor sociale woningen etc.

De taal mag niet misbruikt worden als een middel tot uitsluiting. Het leren van de taal moet een recht zijn en het gebruik ervan moet men aanmoedigen. Iedereen die hier woont, heeft het recht Nederlands te leren. De lange wachtlijsten voor taallessen in het volwassenenonderwijs moeten prioritair weggewerkt worden. Kennis van het Nederlands is belangrijk, maar het mag geen toelatingsvoorwaarde worden voor sociale voorzieningen, sociale

huisvesting of OCMW-steun. Taallesen kunnen optimaler door ze meer op maat te organiseren en door ze in te bedden in de sociale context – het gebruik van taal in de situatie van huurder, werknemer, wijkbewoner, ouder... We zien dat ook in het onderwijs de trend toeneemt om op een rigide manier om te springen met het exclusief gebruik van het Nederlands. Meertaligheid wordt in de schoolcontext niet aangewend als een kans. De PVDA+ wil meer middelen van de Vlaamse overheid om meertaligheid in het onderwijs te promoten. Wij steunen de bekommernis van het Minderhedenforum.

In het partijprogramma en congresteksten van PVDA staat:

niets over dit thema.

Conclusie: PVDA+ toont geen aandacht voor de grote problemen van meertalige en anderstalige mensen.

Groen antwoordde ons:

Akkoord. Groen is voorstander van eigentijds praktijkgericht taalonderwijs waarbij reeds vanaf het kleuteronderwijs spelenderwijs en met aangepaste methodieken taalgevoeligheid wordt bijgebracht. Anderstalige leerlingen die dat nodig hebben, krijgen extra begeleiding voor het Nederlands, door meer nadruk te leggen op taal in elk vak. Groen is geen voorstander van taaltesten die aansluiten bij de expliciete taalkennis, maar kiest voor bijkomende taalprogramma's voor jonge kinderen en voor ouders die dat wensen. Leren in een veeltalige omgeving is een verrijking voor alle kinderen en het vormt geen bedreiging van de Nederlandse taalvaardigheid en de onderwijskansen van anderstalige kansarme kinderen.

In het partijprogramma staat op pp. 141 en 142:

44. Groen is voorstander van eigentijds praktijkgericht taalonderwijs waarbij reeds vanaf het kleuteronderwijs spelenderwijs en met aangepaste methodieken taalgevoeligheid wordt bijgebracht. Er komt meer nadruk te liggen op het impliciet leren van het Nederlands. Deze benadering past in de brede school waar formeel onderwijs, non-formele educatie en informeel leren goed op elkaar worden afgestemd. Dit is volgens Groen essentieel om kinderen en jongeren voor te bereiden op het leven in de hedendaagse maatschappij.

48. We willen de kennis van andere talen meer valoriseren in het onderwijs. Een flexibel taalbeleid ten aanzien van de ouders kan ook wonderen doen. De officiële taal is steeds het uitgangspunt, en van ouders mag een positieve houding tegenover die taal worden verwacht. Omgekeerd kan een positieve instelling vanuit de school bruggen leggen naar anderstalige ouders.

49. Om scholen te ondersteunen in de ontwikkeling van een taalbeleid en om de wettelijke belemmeringen weg te werken zal Groen een decreet indienen om veeltalig leren mogelijk te maken. Rekening houdend met de ervaringen in binnen- en buitenland voorziet het Decreet Veeltalig Leren een aantal essentiële randvoorwaarden, zoals het statuut van de leerkracht en de noodzaak om deze projecten in te bedden in een taalbeleid op school. Het decreet schept een kader om diverse vormen van taalonderwijs mogelijk te maken, elk met andere criteria en voorwaarden. De ervaring leert dat combinaties van modellen evenzeer mogelijk zijn. Geef scholen de verantwoordelijkheid om in samenspraak met de ouders de keuze te maken voor een model dat werkt al naargelang de situatie.

Conclusie: dit komt overeen met wat we vragen en geeft er bovendien concreet invulling aan.



